

Tervisetehnoloogiate hindamise (TTH) metoodikajuhised

Lähteülesande koostamise juhend

(mai 2017)

Lähteülesanne on TTH raporti lahenduskäiku kirjeldav töödokument. Selle eesmärk on selgitada tervisetehnoloogia hindamise vajadust Eesti tervishoiusüsteemi kontekstis ja määratleda raporti käsitlusala (ingl *scope*).

Lähteülesande koostamise aluseks on raporti teema, mille määrab TTH nõukogu eelnevalt esitatud ettepanekute alusel. Ettepanekud võivad tugineda näiteks uute ravimite või vaktsiinide hüvitamise taotlustel või Eesti Haigekassa tervishoiuteenuste loetelu täiendamise taotlustel, samuti teiste tervise valdkonna organisatsioonide ja ühingute põhjendatud ettepanekutel.

Lähteülesanne koosneb järgmistest osadest:

- analüüsi eesmärk. Eesmärgina sõnastatakse raporti peamine uurimisülesanne kasutades soovitatavalt PICO formaati, st määratledes sihtrühma, hinnatava (ja võrreldava) tehnoloogia ning oodatava tulemi. Nt: *hinnata Eestis opioidsõltuvuse asendusravis kasutatava metadoonravi efektiivsust*;
- taust. Antakse lühiülevaade tehnoloogiaga seotud terviseprobleemi epidemioloogiast ja haiguskoormusest, samuti kirjeldatakse tehnoloogia(te) praegust kasutamist Eestis;
- teema olulisus. Kirjeldatakse lühidalt tehnoloogia hindamise vajadust. Näiteks võib uus tehnoloogia olla olemasolevast efektiivsem, kuid selle majanduslik mõju on teadmata. Vahel on vaja hinnata juba kasutuses olevate tehnoloogiate organisatoorsete lahenduste muutuste mõju rahvastiku tervisetulemitele ja eelarvele;
- sihtrühm ja võrdlus. Määratletakse rahvastikurühm, kellel tehnoloogiat (oodatavalt) kasutatakse. Sihtrühma määratlus põhineb kliinilisel näidustusel (nt ravimid ja meditsiiniseadmed). Rahvastikule suunatud ennetavate sekkumiste korral (nt sõeluuringud) võib sihtrühm olla defineeritud ka rahvusvahelistest tavadest või teistest kriteeriumitest lähtuvalt. Alajaotuses sõnastatakse tehnoloogiad, mida raportis omavahel võrreldakse;
- uurimisküsimused ja lahendused. Siin sõnastatakse eelnevalt määratletud sihtrühma ja tehnoloogia seisukohalt olulised tulemusnäitajad uurimisküsimusteks, millele lisatakse oodatav lahenduskäik. Uurimisküsimused käsitlevad kas terviseprobleemi ulatust ja vastava tehnoloogia kasutamist Eestis, tehnoloogia kasutamist reguleerivaid juhiseid (nt ravijuhendid) või tehnoloogia kasutuskogemust teistes riikides. Uurimisküsimustes on reeglina käsitletud tehnoloogia efektiivsus, ohutus ja kulutõhusus ning eelarvemõju. Vajadusel hinnatakse ka teisi tehnoloogia rakendamise seotud olulisi sotsiaalseid, eetilisi ja õiguslikke aspekte. Lahenduskäigus märgitakse uurimisküsimusele vastamiseks kasutatav meetod; tavapäraselt on need kas teaduskirjanduse ülevaadetele tuginevad lahendused või tööühma koostatavad analüüsid;
- oodatavad tulemused. Sõnastatakse raporti oodatav tulem, pidades silmas teema olulisust. Näiteks uue ja eeldatavalt kallima tehnoloogia kasutuselevõtu majanduslikku mõistlikkust saab hinnata kulutõhususe ja eelarvemõju analüüsi kontekstis, uue tehnoloogia kasutuselevõtu

kliinilist põhjendatust aga tõendus põhise teaduskirjanduse abil;

– töörühma koosseis. Lisatakse TTH raporti töörühma kaasatavad eksperdid ja TTH keskuse töötajad.

Lähteülesanne koostatakse TTH keskuse ja teema esitanud asutuse (edaspidi teema esitaja) kontaktisiku koostöös järgnevates etappides:

– esmase versiooni koostab TTH keskus (analüütik või projektijuht) teemapüstituse põhjal iseseisvalt, kasutades teaduskirjandust, tervisestatistika andmebaase jt asjakohaseid allikaid;

– teaduskirjanduse otsing. Võtmeuringute põhjal on mõistlik hinnata lahenduskäigu teostatavust (nt sisendandmete piisavus, modelleerimise perspektiiv jne). Kuna lähteülesanne eeldab ka uurimisprobleemi määratlemist, tuleb selles etapis teha eeltööd võimalike andmepäringute koostamiseks;

– lähteülesande mustandit täiendab teema esitaja, kaasates vajadusel eksperte, kes tagavad ülesandepüstituse relevantsuse. TTH keskus parandab (vajadusel korduvalt) mustandit tagasisidest lähtuvalt.

Lähteülesanne esitatakse TTH nõukogule aruteluks ja kinnitamiseks. Kui nõukogus esitatakse parandusi, mis nõuavad ülesande mahu ja suuna olulist muutmist, tehakse lähteülesandesse vastavad täiendused ja esitatakse see uuesti kinnitamiseks.

Lähteülesanne on TTH raporti koostamise aluseks ja seda tuleb järgida kõigis raporti koostamise etappides. Kui raporti koostamisel ilmneb, et mõnele uurimisküsimusele ei saa oodatud viisil vastata, mõni uurimisküsimus vajab täpsustamist või tuleb ette muid olulisi takistusi või muutusi, sh muutused ekspertide koosseisus, esitab TTH keskus lähteülesande muutmise ettepaneku TTH nõukogule.

TTH metoodikajuhised ja koostatud raportid on kättesaadavad TÜ peremeditsiini ja rahvatervishoiu instituudi veebilehel: <http://tervis.ut.ee/et/tervisetehnoloogiate-hindamine-0>